

Oplæg ved Carsten Andersen, ICAN i Danmark og Århus mod Krig og Terror

Derefter spørgsmål og debat.

Hovedbiblioteket, Nørregade 19, 6700 Esbjerg.

Den 28.11. 2022, kl. 19

Arr. Esbjerg Fredsbevægelse

Jeg skal tale om, hvordan vi undgår, at krigen udvikler sig til en atomkrig.

Det er naturligvis krigen i Ukraine, jeg taler om.

Jeg vil vise, at der er en reel fare for eskalering til atomkrig.

Jeg vil argumentere for, at tidens vigtigste sikkerhedspolitiske opgave er at stoppe krigen, før den udvikler sig til atomkrig.

Jeg vil oplyse om konsekvenserne af brug af atomvåben.

Jeg vil belyse hvilke interesser, der driver krigen.

Og endelig vil jeg se på, hvad der skal til for at stoppe krigen, og hvad vi kan gøre.

Jeg kommer fra Århus mod Krig og Terror og fra ICAN i Danmark, som ÅMKT lige som Esbjerg Fredsbevægelse er medlem af gennem Forbyd Atomvåben.

ICAN, The International Campaign to Abolish Nuclear Weapons, fik Nobels fredspris for deres arbejde for et forbud mod Atomvåben.

Krigen er frygtelig

Krigen er forfærdelig for Ukraine og ukrainerne, der rammes af død og ødelæggelse. Det er grund nok til at kræve, at kamphandlingerne stopper. På den måde ligner denne krig alle andre krige. Vi er imod alle krige. Det kan ikke forsvares, at noget land angriber et andet land og starter en krig.

Krig er død og lemlæstelse. Når man kaster bomber fra kampfly, og når man affyrer missiler, så dræbes eller lemlæstes de, som er så uheldige at være der, hvor bomben eller missilet rammer. Det betyder, at der i krig er masser af uskyldige civile ofre.

Krig er voldtægt og overgreb

I krig begås der voldtægt og seksuelle overgreb i massemålestok. Det er fordi voldtægt og overgreb er en del af krigens væsen. For at soldaterne kan udsætte sig selv for livsfare, og for at de med god samvittighed kan dræbe og ødelægge, må de lære at betragte fjenden som dyrisk og umenneskelig. Det gør det nemt at begå overgrebene, for de andre er jo ikke mennesker som os. Derfor skal krig og overgreb stoppe og derfor afviser vi propaganda og fjendebilleder, der fremstiller fjenden som uciviliseret og gennemført usympatisk.

Krig er destruktion og ødelæggelse. Når en by eller et område er bombet, brændt af og ødelagt, som det skete i Aleppo og Mosul, og som det er sket i Mariopol, så er boliger, infrastruktur og produktionsapparat destrueret. Hvis de stakkels indbyggere igen skal have et sted at bo og igen skal kunne tjene en løn og selv frembringe deres livsfornødenheder, så skal det hele produceres igen. Bygninger, veje, fabrikker, maskiner mv. Det er hundrede års akkumuleret CO2 belastning, der så skal udledes i atmosfæren en gang til. Krig er den mest klimaødelæggende aktivitet, vi kender.

Der er mange gode grunde til, at når det først er kommet til åben krig, så er det første krav øjeblikkelig våbenhvile med stop for krigshandlingerne.

Krigen i Ukraine eskaleres i intensitet med stadig kraftigere våben. I foråret ville Danmark sende anti-tankvåben, men ikke tunge og langtrækkende angrebsvåben, fordi det var for farligt. Grænserne for hvilke våben, man kan sende, og hvad man kan gøre i krigen, flytter sig hele tiden. Stadig kraftigere våben og stadig voldsommere krigshandlinger bliver acceptable. Det er krigens logik.

Krigen eskaleres også ved udbredelse til stadig nye områder. Krigen blev allerede i optaktsfasen en økonomisk krig mellem vesten og Rusland. Energikrisen og inflationen udspringer af den økonomiske krig. Krigen ramte korneksporten og fødevarerforsyningerne til særligt de fattigste lande. Russisk gas til Europa blev bandlyst. Krimbroen blev saboteret. Nord Stream 2 rørledningerne blev sprængt. Senest er Polen blevet ramt af missiler.

Krigen er på den måde rykket ind i dagligdagen og har store konsekvenser for befolkningen også uden for Ukraine. I Danmark i form af stigende energipriser, generel inflation og ikke mindst oprustning og militarisering, som prioriteres højere end klimaindsats og velfærd.

Krigen er en proxy krig

Krigen i Ukraine har udviklet sig fra at være en krig mellem Rusland og Ukraine, der indgik i konflikten mellem Rusland og Vesten, til at være en krig mellem Rusland og Vesten, der udkæmpes i Ukraine.

Vesten, også Danmark, er reelt i krig med Rusland med alle tænkelige midler bortset fra utilsløret indsats af militære kampenheder fra NATO-lande.

Vesten opruster Ukraine med stadig stærkere våben. Vesten og Ukraine satser på at besejre og nedkæmpe Rusland. USA ønsker at svække Rusland, så meget, at Rusland ikke kan spille en rolle i USA's konflikt med Kina. Ukraine ønsker at drive Rusland ud af de annekterede regioner, inklusive Krim.

Ukraine risikerer at miste store dele af sit territorium. Rusland risikerer at miste sin Sortehavsflåde, der har hjemsted i Sevastopol på Krim. Begge lande risikerer at skulle efterlade et stort nationalt mindretal på den anden side af grænsen. Rusland risikerer, at Ukraine bliver medlem af NATO, og at der opstilles amerikanske a-våben i Ukraine, hvorfra de kan nå det centrale Rusland på få minutter.

Et nederlag truer både for Ukraine og for Rusland med at ramme så grundlæggende interesser, at alle hensyn vil blive tilsidesat for at undgå et nederlag.

Peter Viggo Jakobsen har sagt det således: ”Selvfølgelig vil de [russerne] benytte atomvåben, hvis det er deres sidste udvej for at undgå at miste Donbas og Krim. Folk, der siger andet, forstår hverken krigens eller russernes logik.”

Dermed bliver eskaleringen af krigen til en trussel mod hele Europa, klimaet og verden.

Vi er nødt til at bryde optrapningen af krigen, inden det ender i en atomkrig.

Konsekvenserne af atomvåben

Siden nedrustningsaftalerne mellem Reagan og Gorbatsjov har folk gradvist glemt at være bange for atomkrig. Man regnede med, at magtbalancen og frygten for gensidig udryddelse stadig ville afholde atommagterne fra at bruge atomvåben.

Men militæret og våbenindustrien har arbejdet ihærdigt på at gøre brug af atomvåben mulig.

Gennem udvikling af missilskjold, som også Danmark medvirker til, tror man at kunne opnå 'first strike capability'. Det vil sige evnen til at slå først uden selv at blive

udslettet bagefter. Ideen er, at man med første slag kan fjerne så mange af fjendens atomraketter, at man med missilskjoldet kan pille de resterende raketter ned bagefter. Det er skræmmende, og der er politikere, militærfolk og strateger, der tror så meget på det, at de har brugt milliarder af dollars på at realisere missilskjoldet.

For at undgå en for stor katastrofe, og for at gøre atomvåben politisk acceptable, har man udviklet små såkaldt 'anvendelige' atomvåben. De er små i den forstand, at det ikke er 70'ernes dommedagsbomber, men atombomber, der kun er noget større end bomberne over Hiroshima og Nagasaki.

Problemet er, at den første bombe, der kastes, vil medføre optrapning og mange flere bomber. Missilskjold eller ej.

Der skal ikke ret mange bomber til for at udløse en fimbulvinter. En fimbulvinter er i nordisk mytologi optakten til Ragnarok. Det er en vinter, hvor solen ikke kommer frem i tre år. Et mindre antal atombomber vil sprede så meget støv og røg i atmosfæren, at det meste vegetation dør, og landbrugsproduktion på hele eller store dele af kloden er umulig i flere år. Forestil jer, hvad det betyder for dem, der gerne vil have mad hver dag.

Er der en reel fare for atomkrig?

Vestlige analytikere anser det for så sandsynligt, at de diskuterer, hvordan Vestens modsvar på et russisk atomangreb i Ukraine skal være. Man forsikrer os, med vanlig tro på vestlig teknologisk overlegenhed, at hvis russerne bruger atomvåben, kan Vesten udslutte alle russiske militære enheder i Ukraine og hele Sortehavsflåden. Man fortæller ikke, hvad Ruslands modsvar derefter vil blive i en situation, hvor russerne allerede er begyndt at bruge atomvåben. Tænk selv over det.

Problemet er, at med optrapning af konfliktniveauet tager den ene handling den anden med sig.

En af de farlige effekter ved optrapning af konflikter er, at parterne kommer i alarmberedskab. Når kampklare enheder, fly, raketter og missiler rykkes nærmere på modstanderens vitale områder, når hastighed og træfsikkerhed er øget, så varslingstiden for angreb på Moskva, London, Paris og andre europæiske hovedstæder er reduceret til få minutter, så må parterne og deres forsvar under en krise være i alarmberedskab.

Ønsket om at få Sverige, Finland og Ukraine ind i NATO er et led i at rykke NATO-missiler tættere på Rusland

Kombineret med, at de gamle aftaler om tillidsskabende foranstaltninger som Open Skies, gensidig varsling af øvelser og deltagelse med observatører og mange diplomatiske kanaler er afbrudt, øger det risikoen for en krig ved fejltagelse. Zilmer-Johns rapporten om dansk sikkerhed, konstaterer da også, at det giver en øget risiko for et russisk angreb ved en fejl, men forholder sig ikke til, hvordan man kan undgå det.

I 1983 forhindrede en russer verdens undergang ved trods klare ordrer ikke at udløse et modangreb, da radaren fejlagtigt viste tegn på et amerikansk raketangreb.

I 1967 udløste solpletter både masser af nordlys og en falsk alarm i de amerikanske varslingsystemer om et sovjetisk angreb. Systemet gav den gang amerikanerne op mod en halv time til at iværksætte et modsvar på et sovjetisk missilangreb, så fejlen blev opdaget, inden det var for sent.

Siden har verden flere gange været på randen af udslettelse på grund af uvarslede militærøvelser,

Den 13. januar 2018 varslede et automatisk system et atomangreb mod Hawaii. Mon ikke fejl stadig kan forekomme i begge siders edb-systemer?

Med den nedsatte varslingsstid i Europa, er der ikke længere tid til at undersøge, hvad der reelt sker.

Så overtager kunstig intelligens. Krigsspil har vist, at hvis to lige stærke styrker kommer i kamp, så vinder den part, der bruger kunstig intelligens.

Hvis det sker, så er det slut med verden, næste gang computerne fejlagtigt ser et angreb.

Optrapning af Ukrainekrigen fører til øget alarmberedskab, der øger faren for atomkrig og al verdens ødelæggelser.

Besindige politikere må søge at nedtrappe konflikten. De må søge dialog for at få en våbenhvile og fredsforhandlinger.

FN's generalsekretær har opfordret til våbenhvile og forhandlinger. Danmark bør støtte FN's krav, og arbejde for forhandlinger nu i en FN-ramme eller med en anden neutral mægler.

Der bliver ikke fred uden forhandling med modparten. Og der bliver ikke en varig fred, hvis der ikke forhandles en løsning, som alle parter kan leve med. Uden forhandling fortsætter udviklingen mod atomødelæggelse!

Det er altså nødvendigt at stoppe krigen nu. Men magthaverne vil indtil videre fortsætte krigen.

Rusland kæmper videre for at sikre, at Ukraine ikke opstiller NATO-atomvåben, for at sikre den russisktalende befolkning i de annekterede regioner og for at bevare Krim med Sevastopol som russisk flådebase.

Ukraine kæmper videre for ikke at miste de annekterede regioner.

Alt det kan der findes en kompromisløsning på. I foråret var der konkrete forhandlinger herom i Tyrkiet, og der var en løsning på bordet, med russisk tilbagetrækning og et neutralt Ukraine med sikkerhedsgarantier. Boris Johnson fik på Vestens vegne Ukraine til at afbryde forhandlingerne.

Både Ukraine og Rusland er bedst stillet ved at krigens stoppes hurtigst muligt, så krigens ødelæggelser og tab ikke bliver større, end de allerede er.

Vesten, USA og de mest hardcore europæiske NATO lande, dvs. Danmark, de baltiske lande, Polen og Storbritannien, ønsker ikke en fredsslutning, men en langvarig udmattelseskrig. De ønsker, at Ukraine ved hjælp af vestlige våbenleverancer, vestlig teknologisk overlegenhed og handelsboykot skal nedkæmpe og besejre Rusland.

Det er et strategisk ønske fra Pentagon og Det hvide Hus, at det skal ske i en lang udmattelseskrig, der dræner Rusland for kræfter og ressourcer. Det skal sikre USA's fortsatte verdensherredømme. Udmattelsen af Rusland skal gøre, at Rusland ikke længere kan spille en rolle som stormagt.

Imens tjener våbenindustrien i USA og EU stort på våbenleverancer, som finansieres af det økonomiske råderum, der skulle bruges til velfærd og klimaindsats.

Og imens vokser krigstrætheden. Mange steder fra kræves nu forhandlinger. I USA er der både blandt demokrater og republikanere grupperinger, der synes, at krigen har kostet nok, og at det nu er tid til forhandling.

I mange EU lande, blandt andet Tjekkiet, Tyskland, Italien og Grækenland demonstreres for at stoppe krigen, fordi folk er trætte af den energikrise og inflation, der er en direkte følge af krig og boykot.

I Danmark er folk også trætte af energikrise og inflation, men det er endnu ikke koblet til et krav om forhandlinger og stop for krigen.

Vi må rejse kravet.

Vi ved, at krige stoppes, når befolkningerne bliver så trætte af krigen, at de ikke vil være med mere.

I Rusland er der efter mobiliseringen en tydelig krigsmodstand. I Ukraine tærer krigen hårdt på folks kræfter. Senest viser en meningsmåling, at der er stor utilfredshed med udrejseforbuddet for krigsduelige mænd. Både i Rusland og Ukraine holdes utilfredsheden nede med undertrykkelse og krigspropaganda. Utilfredsheden er der, og den truer med at bryde igennem.

Et gennembrud i Vesten for kravet om forhandlinger, kan være afgørende for at stoppe krigen. Det betyder derfor noget, hvad danskerne og den danske regering mener. Det påvirker i samspil med bevægelserne i de andre EU- og NATO-lande, hvornår kravet at stoppe krigen slår igennem i Vesten. Det er derfor vigtigt, at vi rejser kravet om at stoppe krigen.

Min erfaring fra diskussioner med folk på gaden i Aarhus er, at de fleste synes, der skal forhandles og slutes fred, men folk tror ikke på, det er muligt.

Langt de fleste forstår, at man ikke kan få fred uden at tale med dem, man er i krig med.

Vi skal og kan ikke bestemme, hvordan en fredsløsning skal se ud eller hvilke kompromiser, der skal indgås. Det må afklares i forhandlingsprocessen.

Det, vi kan kræve, er, at Danmark skal arbejde for dialog og forhandling, for genoptagelse af forbindelser og genskabelse af aftaler og tillidsskabende foranstaltninger, og at Danmark skal støtte, at der skabes en ramme for forhandling med en neutral mægler.

Stop Krigen nu